

Інформація про здійснення Міністерством освіти і науки України державної регуляторної політики у 2024 році

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 (зі змінами), Міністерство освіти і науки України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

МОН у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

На виконання основних принципів державної регуляторної політики, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон), Міністерством упродовж 2024 року проводилася робота, спрямована на вдосконалення правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Всі проекти регуляторних актів розроблялись з урахуванням статті 5 Закону стосовно підготовки аналізу регуляторного впливу; планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів; оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкритих обговорень за участю представників громадськості питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю; відстеження результативності регуляторних актів; перегляду та систематизації регуляторних актів; недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти; викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або

виконувати вимоги цього регуляторного акта; оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Загалом, протягом 2024 року Міністерством було розроблено 20 регуляторних акта, з яких:

проектів Законів України – 3;

проектів постанов Кабінету Міністрів України – 3;

проектів наказів Міністерства освіти і науки України – 14.

Проблеми, які вирішувались Міністерством освіти і науки України протягом звітного періоду.

Регуляторні акти, які розроблені МОН протягом 2024 року стосуються, зокрема, таких сфер господарської діяльності та правовідносин щодо:

забезпечення доступу до дошкільної освіти, створення рівних умов для зарахування дітей до закладів дошкільної освіти незалежно від місця проживання, соціального статусу, фінансового стану батьків та інших обставин, розроблення єдиних прозорих і зрозумілих правил, які будуть застосовуватися по всій території України, незалежно від регіону, встановлення чітких критеріїв і вимог для зарахування, відрахування та переведення дітей, які унеможливають суб'єктивність і корупційні ризики в ухваленні відповідних рішень, створення умов для оптимального наповнення груп і використання ресурсів закладів освіти;

визначення чітких організаційних, правових та методичних засад щодо утворення та функціонування соціальних груп вихованців в закладах дошкільної освіти, забезпечення здобуття якісної та доступної дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами;

визначення принципів діяльності, основних функцій (обов'язків) асистента дитини з особливими освітніми потребами, встановлення порядку та умов його допуску до освітнього процесу, вимоги до нього;

визначення порядку проведення атестації педагогічних працівників як системи заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання їхньої педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання;

затвердження нормативно-правових підстав надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти;

впровадження системи організаційної та науково-методичної роботи щодо проведення апробації навчальної літератури для закладів загальної середньої освіти із залученням обмеженої кількості здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників;

встановлення та забезпечення правових норм формування та реалізації узгодженої державної політики у сфері професійної освіти, визначення правових, організаційних та фінансових засад функціонування і розвитку системи професійної освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у фахових спеціалістах та кваліфікованих кадрах;

визначення механізму подання вступником заяви в електронній формі для здобуття професійної (професійно-технічної) освіти та її розгляду закладом освіти з метою забезпечення доступності до професійної (професійно-технічної) освіти;

удосконалення процедури замовлення документів про професійну (професійно-технічну) освіту та додатків до них, врегулювання питань формування закладами професійної (професійно-технічної) освіти додатку до документа про професійну (професійно-технічну) освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти;

забезпечення організації та ефективного провадження освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, встановлення єдиних підходів і вимог до здійснення відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах фахової передвищої освіти, та надання їм академічної відпустки;

удосконалення процедури оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку сертифікатів про акредитацію освітньо-професійної програми у сфері фахової передвищої освіти, конкретизація процедури підтвердження рішення про акредитацію освітньо-професійних програм у сфері фахової передвищої освіти;

законодавчого врегулювання суспільних відносин, пов'язаних із формуванням та розвитком системи кваліфікацій в Україні, її інтеграцією у загальноєвропейський простір кваліфікацій, визначення структури і функціонування Національної системи кваліфікацій;

запровадження загального порядку проведення державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності незалежно від підпорядкування та форми власності, що сприятиме незалежного, прозорого та об'єктивного оцінювання ефективності їх діяльності відповідно до завдань, виведення «базового» бюджетного фінансування державних наукових установ та закладів вищої освіти у відповідність до результатів державної атестації.

Проекти регуляторних актів, які розроблені МОН та спрямовані на вирішення вказаних проблем, на сьогодні перебувають на стадії погодження

із заінтересованими органами або є такими, що прийняті у порядку, встановленому законодавством.

Зокрема, за результатами опрацювання, у звітному періоді видано такі накази МОН:

від 16.01.2024 № 44 «Про внесення змін до Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2024 р. за № 293/41638;

від 08.01.2024 № 10 «Про затвердження Порядку роботи Національної електронної науково-інформаційної системи», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05 березня 2024 р. за № 323/41668;

від 09.05.2024 № 653 «Про затвердження Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах фахової передвищої освіти, та надання їм академічної відпустки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02 липня 2024 р. за № 993/42338;

від 13.06.2024 № 845 «Про затвердження Порядку проведення апробації навчальної літератури для закладів загальної середньої освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18 липня 204 р. за № 1091/42436;

від 14.06.2024 № 855 «Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії)», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 серпня 2024 р. за № 1201/42546;

від 30.08.2024 № 1232 «Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв в електронній формі на здобуття професійної (професійно-технічної) освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 вересня 2024 за № 1401/42747;

від 27.06.2024 № 927, «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02 липня 2021 року № 762», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 вересня 2024 р. за № 1390/42735;

від 10.09.2024 № 1277 «Про внесення змін до Положення про атестацію педагогічних працівників», зареєстрований в Міністерстві юстиції 30 жовтня 2024 року за № 1634/42979;

від 23.10.2024 № 1500 «Про затвердження Змін до Порядку замовлення, виготовлення, видачі та обліку документів про професійну (професійно-технічну) освіту державного зразка», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2024 р. за № 1668/43013.

Окрім того, прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

від 30 серпня 2024 р. № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

від 14 січня 2025 р. № 29 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 540 і від 4 липня 2018 р. № 526».

Проблеми, вирішення яких можливе найближчим часом:

визначення механізмів зарахування дітей до державних, комунальних закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти, переведення вихованців з одного закладу до іншого закладу освіти для здобуття дошкільної освіти, відрахування вихованців із закладів освіти, утворення та умови функціонування спеціальних груп вихованців у закладах дошкільної освіти;

визначення типів організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти, а також основних засад їх діяльності;

удосконалення правового регулювання здійснення експертизи, механізму надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам і рекомендацій щодо використання їх в освітньому процесі;

удосконалення правового механізму проведення процедури експертизи і затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, та надання можливості закладам освіти використовувати ці освітні програми в освітньому процесі;

удосконалення процедур оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти засобами інформаційно-комунікаційних систем обробки інформації;

забезпечення відповідності між підготовкою кадрів та потребами ринку праці, інтеграція випускників до ринку праці, з метою ефективнішого використання державного ресурсу на підготовку кадрів, сталого розвитку професійної освіти в Україні;

врегулювання питання проведення атестації закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

реалізація права здобувачів освіти на подання документів через електронний кабінет в Єдиній державній електронній базі з питань освіти;

удосконалення правового механізму для визнання в системі вищої та фахової передвищої освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти;

уточнення особливостей акредитації освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану;

сприяння розвитку державно-приватного партнерства у сфері науки та інновацій шляхом запровадження нового інструменту взаємодії у вигляді

замовлення бізнесу на використання результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та визначення виконавців відповідного замовлення на конкурсній основі;

визначення правових та економічних засад підтримки та розвитку інноваційної діяльності України, створення сприятливих умов для провадження інноваційної діяльності, визначення засад державної політики у сфері розвитку інновацій, підтримки та стимулювання інноваційної діяльності;

створення окремого правового режиму здійснення наукової та інноваційної діяльності «ScienceCiti», що передбачатиме розширення кола потенційних резидентів правового режиму «Дія Сіті» та сприяння активізації діяльності наукових парків, тощо.

З метою дотримання принципу передбачуваності та на виконання статті 7 Закону наказом МОН від 13.12.2023 № 1513 затверджено План діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2024 рік (далі – План). План містить визначення видів і назв проєктів регуляторних актів, обґрунтування необхідності їх прийняття, строків підготовки проєктів та назв структурних підрозділів, відповідальних за розроблення проєктів регуляторних актів.

Крім того, необхідність виконання доручень Кабінету Міністрів України та реалізації положень прийнятих законів України зумовило планування протягом звітного періоду розроблення проєктів регуляторних актів, які не були включені до Плану. Зазначений План та зміни до нього оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Упродовж 2024 року Міністерством та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, під час підготовки проєктів регуляторних актів готувався аналіз регуляторного впливу відповідно до вимог, встановлених Методикою проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308.

Відповідно до статті 9 Закону всі проєкти регуляторних актів разом із відповідними аналізами регуляторного впливу оприлюднювалися на офіційному вебсайті Міністерства з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у рубриках «Регуляторна політика».

Усі зауваження і пропозиції, що надходили до відповідного проєкту регуляторного акта та аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, в обов'язковому порядку розглядалися Міністерством освіти і науки України. За результатами розгляду, Міністерством повністю чи частково враховувалися одержані зауваження і пропозиції, або мотивовано відхилялись.

Щодо перегляду регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності.

Стосовно кожного регуляторного акта послідовно здійснюється базове, повторне та періодичне відстеження його результативності, порядок проведення яких регламентується статтями 10, 13, 26 Закону та Методикою відстеження результативності регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 р. № 308.

17 січня 2024 року прийнято наказ Міністерства освіти і науки України № 50 «Про організацію виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів у 2024 році», яким затверджено план – графік з відстеження результативності регуляторних актів Міністерства освіти і науки України на 2024 рік. Зазначений наказ розміщено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Загалом упродовж 2024 року було проведено 12 базових, 11 повторних та 10 періодичних відстеження результативності регуляторних актів.

За результатами проведених заходів з відстеження приймається рішення щодо дієвості відповідних регуляторних актів або щодо необхідності перегляду та внесення до них змін.

Підбиваючи підсумки здійснення державної регуляторної політики Міністерством освіти і науки України у 2024 році, можна відзначити, що:

проводилася робота щодо планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;

стосовно кожного проєкту регуляторного акта готувався аналіз регуляторного впливу;

зауваження і пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у процесі підготовки проєктів регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності постійно опрацьовуються Міністерством;

забезпечено системність та узгодженість регуляторних актів із принципами державної регуляторної політики;

забезпечено прозорість регуляторної діяльності та врахування громадської думки, а також інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.